

Naujovė: genetiniai tyrimai – laboratorijos vadovės, mokslų daktarės R.Šepetienės mėgstamiausia veikla.

Akvilės Snarskienės nuotr.

Svarbu: medicinos biologė D. Zykvienė nustato kraujo krešumą.

Paklausa: hematologinių tyrimų kabinete atliekama bene daugiausia tyrimų.

Kauno miesto poliklinika, suvienijusi buvusias penkias atskiras, centralizavo laboratorinius tyrimus. Tai leido išplėsti jų spektrą, garantuoti aukštą kokybę ir per metus sutaupyti ketvirtį milijono eurų.

Kraujo lašė mato visą žmogų

Darbuotojų tai negąsdina, nes jų šiame padalinyje padaugėjo, o darbo sąlygos pagerėjo. Medicinos biologė Elė Trumpaitienė atėjo iš buvusios Centro poliklinikos, jos kolegė Danguolė Zykvienė – iš Kalniečių, laborantė Danutė Raikauskienė – iš Šančių poliklinikos, šios dabar vadinamos filialais. Juose liko tik kraujo ir kitos tiriamosios medžiagos paėmimo kabinetai bei atliekami kai kurie skubūs tyrimai. Į centrinę laboratoriją tyrimai elektromobiliais, kuriuos poliklinika įsigijo specialiai, vežami kas valandą nuo 7 iki 19 val. „Čia, Dainavos padalinyje, aparatai našesni, nepaisant, kad darbo daugiau“, – pastebi D.Raikauskienė, dirbanti moderniai įrengtame hematologinių tyrimų kabinete. Jame yra trys analizatoriai. Padėklas su mėgintuvėliais pirmiausia pavartomas, kad kraujas išsimaišytų, ir dedamas į vieną analizatorių. Jei atsakymo reikia skubiai, gali būti tiriamas ir vienas mėgintuvėlis. Tyrimo rezultatai jau po minutės pasirodo greta esančio kompiuterio monitoriaus ekrane. Laborantė patikrina duomenis, iš ko, kur, kada

nuose. Žino, kad jie atsiranda ne vėliau kaip per dvi valandas nuo kraujo paėmimo.

IŠSIPLĖTĖ PASLAUGŲ SPEKTRAS

Centrinė laboratorija įsikūrusi septintame Dainavos padalinio aukšte. Į jį užsikėlus vienu iš trijų liftų, tereikia paspausti aparato, išduodančio eilės numerį, mygtuką ir įsitaisyti ant kurios nors patogios kėdės.

„Kraujas imamas pacientui pasėdėjus, pailsėjęs, o ne taip, kaip būdavo anksčiau: užbėga žmogus laiptais ir puola į kabineta. Iš pirmo aukšto į septintą perkelta ir mokamųjų tyrimų kasa, todėl nebereikia, išsiaiškinius laboratorijoje apie tyrimą, leisti žemyn už jį susimokėti ir vėl grįžti aukštyn“, – dėl pacientams suteiktų patogumų džiaugiasi laboratorijos vedėja dr. R.Šepetienė.

Už durų su užraktu – keturi centrinės laboratorijos poskyriai: hematologijos, biochemijos, imunologijos ir genetinių tyrimų. Pastarieji – gydytojos R.Šepetienės mėgstamiausia

do įdiegti daug naujų tyrimų bei sutaupyti ketvirtį milijono eurų per metus“, – visokeriopą naudą pabrėžia dr. R.Šepetienė.

Kauno miesto poliklinikos pacientams atliekami tyrimai, kai reikia nustatyti ligą, pagal prevencijos programas ir papildomai, kai jų pageidauja patys pacientai. Laboratorijos vedėja pakomentuoja, kad anksčiau tokių plačių galimybių nebuvo, nes papildomų tyrimų poreikis nėra didelis ir kiekvienoje poliklinikoje juos atlikti nebuvo rentabilu.

STRESO POVEIKIS

„Duokite man ligonio kraujo lašą ir aš tučtuojau pasakysiu, ką jam duoti“, – sakė Avicena.

Kauno miesto poliklinikos laboratorijos vedėja dr. R.Šepetienė sako, kad kraujo tyrimai sudaro apie 80 proc. visų tyrimų.

„Kraujas analizuojamas prieš operacijas krešėjimo rodikliams dėl nukraujavimo rizikos įvertinti. Ir ne tik. Tai visos organizme vykstančios kraujo krešėjime dalyvaujančios sistemos tyrimas, nustatant įvairių jos faktorių visavertiškumą arba deficitą. Šie tyrimai skiriami ir norint nustatyti krešėjimą veikiančių vaistų efektyvumą bei kontrolę, siekiant išsiaiškinti trombozių kilmę. Vien tokių tyrimų, kuriuos atliekame labai moderniu aparatu, kasdien būna arti pusantro šimto“, – komentuoja laboratorijos vadovė.

Labai daug tyrimų atliekama dėl įtariamų organizmo uždegimo procesų, kepenų, virškinimo, šalinimo sistemos, širdies ir kraujotakos sutrikimų. Iš kraujo apie žmogaus sveikatą galima pasakyti labai daug, todėl verta jį išsitiirti nelaukiant ligos ženklų, pavyzdžiui, anemijos, kurią gali sukelti slaptas vidinis kraujavimas, netinkama mityba ar gausios menstruacijos. Iš pradžių anemija nerodo jokių ženklų, o padariniai gali būti sunkūs.

„Dažnai pacientai sako: iš kraujo ištirkiu man viską, todėl sukūrėme tyrimų kompleksus, kuriuos įsigijus laboratorinės medicinos gydytojo konsultacija teikiama nemokamai. Pavasarį itin aktualu plaukų, odos, nagų būklė. Yra kompleksų žaliavalgiams ir vegetarams, vaikų sveikatai patikrinti, streso poveikiui iširti“, – naujovės pristato R.Šepetienė ir priduria, kad už minimalų mokestį pacientai gauna maksimalią naudą.

Dabar dėl daugybės ligų dažnai kaltinamas nuolat patiriamas stresas. Kaip jis atsispindi kraujyje, ligai žmogaus dar neparklūpžius? Mokslų daktarė R.Šepetienė atsako, kad streso poveikį rodo bendras kraujo tyrimas. Skaičiuojama leukogramos formulė padeda laiku įtarti onkologines kraujo ligas.

„Leukograma – tai baltojo kraujo forminių elementų formos, dydžio pasikeitimas, nukrypimas nuo normos“, – paaiškina specialistė.

Pasirodo, kraujas labai greitai reaguoja į stresą, nuovargį, net į metų laikus ir būseną jį imant. Medikė pataria niekada neiti tirtis kraujo nemiegojus, po darbo naktinėje pamainoje. Fizinis aktyvumas taip pat daro įtaką kraujo rodikliams, o hormonų veikla priklauso nuo metų, paros laiko.

„Dabar visi skuba tirtis vitamino D kiekį. Jo metabolizmas glaudžiai susijęs su imunine sistema. Pas mus mažai saulėtų dienų, todėl trūksta šio vitamino. Imuninei sistemai nusilpus ir susirgus gydoma net antibiotikais, o tereikia nustatyti vitamino balansą, ir priežastis paaiškėja“, – net ir kolegoms medikams pataria mokslų daktarė R.Šepetienė.

NEPELNYTAI NUVERTINTI, BET DAUG PASAKANTYS

Kauno miesto poliklinikos laboratorijoje atliekami tyrimai ir dėl retų, ir dėl infekcinių,

erkių plintamų, taip pat alerginių, kirmėlinių ligų. Tiriami ir skysčiai: nosies, bronchų sekretas dėl alerginių, kvėpavimo takų ligų, sperma – nustatant nevaisingumo priežastis.

Šlapimas – dar viena laboratorinių tyrimų medžiaga. Iš jos galima nustatyti, ar žmogus neserga diabetu, ar gerai veikia inkstai, diagnozuojant nefrozinį sindromą. Šlapime laborantai randa eritrocitų, leukocitų, bakterijų. Aprašo jo spalvą, kiekį, skaidrumą, drumstumą, o tai gydytojams pasako labai daug.

Viename iš laboratorijos kabinetų mikroskopu tiriamos šlapimo nuosėdos.

„Kai nustatoma patologija, gydytojui labai svarbu žinoti, kiek ir kokių ląstelių yra. Tai rodo, koks organas pažeistas: inkstai, šlapimo takai, o gal pokyčiai šlapime signalizuoja kurio nors kito organo patologiją“, – pakomentuoja R.Šepetienė ir priduria, kad šlapimo tyrimai, anot jos, nuvertinti nepelnytai.

Prie mikroskopo palinkusi laboratorijos gydytoja Birutė Balnienė patvirtina, kad suradus vėžinių ląstelių būna sunku. Tai medikę liūdina, apie rezultatus pranešama tyrimą paskyrusiam gydytojui. Ne pacientui, nes laboratorijos specialistai žmogaus nemato, tik jo vidų. Tai juos apsaugo nuo neigiamų emocijų, kai reikia pranešti: jums – vėžys.

TEKSTAS: Justės Kiburytės

PADAUGĖJO TRIS KARTUS

Gydymas be modernių diagnostikos metodų, vien apžiūrėjus ir apklausus ligonį, šiandien sunkiai įsivaizduojamas. Net vaikams žino, kad susirgus seselė durs pirštuką ir paims kraujo. Ir visai neskaudės, nes adatos plonos, seselių rankos švelnios.

Kauno miesto poliklinikos laboratorijoje per vieną darbo dieną ištiriamas bene 1,5 tūkst. pacientų kraujas, atliekami hematologiniai, bendraklinikiniai, imunologiniai tyrimai, pradedami tirti netgi molekulinės genetikos žymenys.

„Nuo sausio 2 d. buvusios penkios miesto poliklinikos sujungtos į vieną ir laboratoriniai tyrimai atliekami centralizuotai, vienoje bazėje – Dainavos padalinyje, todėl jų padaugėjo tris kartus: nuo 20 tūkst. iki 60 tūkst. per vieną mėnesį“, – skaičiuoja laboratorijos vedėja dr. Ramunė Šepetienė.

YRA KOMPLEKSŲ ŽALIAVALGIAMS IR VEGETARAMS, VAIKŲ SVEIKATAI PATIKRINTI, STRESO POVEIKIUI IŠTIRTI.

kraujas paimtas, peržiūri rodiklius. Medicinos biologė peržiūri klinikinę informaciją.

„Jei parametrai yra kritiniai, iš karto skambiname tyrimą paskyrusiam gydytojui, kad kuo greičiau sužinotų apie paciento sveikatos būklę“, – darbą komentuoja E.Trumpaitienė.

Jei pavojaus nėra, bet kurio Kauno miesto poliklinikos padalinių medikai mato tyrimų atsakymus savo kompiuterių ekrane.

veikla. Jos mokslinio darbo tema – genetika, ir šių tyrimų įdiegimo į pirminę grandį idėja mokslininkė įgyvendino atėjusi dirbti čia.

Laboratorijoje atliekami žmogaus papildomos viruso genetiniai tyrimai dėl moteris žudančio gimdos kaklelio vėžio. Tai patogiausias, lengviausiai prieinamas variantas moterims, ir tik laiko klausimas, kada jie visur bus atliekami. „Poliklinikų ir laboratorijų sujungimas lei-

KAUNO MIESTO POLIKLINIKA

Kauno miesto poliklinikos laboratorija įsikūrusi Dainavos padalinyje (Pramonės pr. 31). Informacija teikiama tel. (8 37) 403 950. Laboratorija dirba nuo 7:15 iki 20 val.